BÌNH LUẬN – TIN TỨC – CỘNG ĐỒNG

Bộ mới – **bài # 17** – 10/11/2026

Vũ Linh

BẦU CỬ: HẬU QUẢ THỰC TẾ

Cuộc bầu quốc hội giữa mùa đã qua. Kết quả khó chối cãi: đảng CH thua đậm.

Phải nói ngay cho rõ: không phải đảng DC đại thắng mà là đảng CH thua to. Như trong một trận đấu túc cầu, đội thắng có khi nhờ tài của mình, nhưng cũng có khi nhờ đội thua phạm quá nhiều sai lầm, chẳng hạn như tự sút banh vào gôn của chính mình. **Trong cuộc bầu cử quốc hội vừa qua, đảng CH đã tự mình bắn vào chân mình**, như dân Mỹ thường nói.

Dĩ nhiên, những sai lầm của CH đã được truyền thông loa phường khai thác, phóng đại tối đa. Ảnh hưởng tiêu cực của những xuyên tạc của truyền thông loa phường đã là yếu tố then chốt trong việc dân Mỹ chuyển hướng mạnh về phía tả, theo đúng ý của đám nhà báo trẻ đang thống trị truyền thông Mỹ.

Cái khổ của nước Mỹ là chỉ có hai đảng, không ưa đảng này thì phải lấy đảng kia, không còn lựa chọn nào khác. Không ưa CH, đành phải bỏ phiếu cho DC. Phải nói dân Mỹ trong cuộc bầu vừa qua, đã phải bịt mũi, chẳng đặng đừng bầu cho DC.

Cựu chủ tịch Hạ Viện, ông DC Tip O'Neill cách đây hơn 40 năm đã từng tuyên bố "*Tất cả chính trị đều là chuyện địa phương" -All politics is local.*

Không sai chút nào. Khi Texas đưa ra tranh cử thống đốc một ông thống đốc ngồi xe lăn đã làm 3 nhiệm kỳ, tổng cộng 12 năm, đi vận động ển ển xìu xìu, thì ông này thua không có gì lạ trong cái xứ ưa phiêu lưu trong mới lạ. Khi cũng Texas đưa ra tranh cử ghế thượng nghị sĩ một cựu bộ trưởng Tư Pháp của tiểu bang, một người đầy 'hành trang chính trị', đã từng bị chính đảng CH của tiểu bang đàn hặc và trục xuất ra khỏi đảng, thì ông này thua là chuyện dĩ nhiên. Ngay tại Minnesota, bà dân biểu Hồi gốc Somalia Ilhan Omar bị điều tra nhiều trọng tội, nhưng trong một khu vực với tuyệt đại đa

số là dân Somalia, đảng CH lại đưa một ông Mỹ Trắng ra tranh cử với chủ đề bảo vệ văn hoá Mỹ, tố cáo những gian lận trợ cấp của di dân Somalia, thì ông này làm sao thắng?

Qua những chuyện quái dị này, khi đảng CH dâng cỗ cho đảng DC xơi, thì Trump hay ngay cả 'Ông Trời' cũng không cứu CH được.

Tại sao đảng CH phạm những sai lầm chết người như vậy? Chỉ vì ỷ lại, coi thường đảng DC khi thấy đảng này chẳng có chính sách gì, chẳng có nhân tài nào nổi bật, đã vậy lại còn phân hóa nặng khi giới ôn hòa lão làng bị giới trẻ thiên tả cực đoan muốn 'đảo chánh'.

Đại họa: ngả về phía tả

Có một sự kiện thật đáng lo ngại bị truyền thông loa phường chôn vùi rất kỹ. Đó là việc **cả nước Mỹ có khuynh hướng lao về phía tả khi trao quốc hội cho đảng DC. Kinh hoàng hơn cả là phe thiên tả cực đoan nhất đã thắng lớn.** Trong hạ viện mới, sẽ có ít nhất 5 đảng viên Democratic Socialists of America -DSA-, trong khi 3 thành phố quan trọng nhất là New York, Los Angeles và thủ đô Washington DC, sẽ được lãnh đạo bởi đám cực tả, thiên tả tới độ rất gần cộng sản.



Các thị trưởng cực tả mới (từ trái):
Zohran Mamdani của New York,
Nythia Raman của Los Angeles,
Janeese Geroge của Washington DC

Một bác sĩ cực tả gốc Ai Cập -El Sayed- đòi xã nghĩa hóa -socialization- y tế lại đắc cử thượng nghị sĩ Michigan; một bà gốc Palestine -Aber Kawas- đắc cử dân biểu New York với chiêu bài 'triệt tiêu đế quốc tư bản Mỹ tay sai Do Thái', rồi phất cờ Palestine ăn mừng chiến thắng!



Trái: El Sayed; phải: Aber Kawas

Nước Mỹ quả là đã có vấn đề lớn: đảng DC hiển nhiên đã bị những thành phần thiên tả nặng nhất với những tên thật quái dị ở Mỹ như Nythia Raman, Abdul El Sayed, Aber Kawas,… chiếm gọn, sẽ ép giới lãnh đạo già tương đối ít cực đoan hơn phải đi theo hướng tả mạnh theo đám chính khách trẻ mới nổi.



Đám cực tả này nhắm xã nghĩa hóa cả nước Mỹ, không hoàn toàn bị ám ảnh bởi việc chống cá nhân Trump.

Chưa hết: cái nhức đầu lớn hơn nữa là đám cực tả DSA đang chiếm đảng DC và cả quốc hội lại là một đám ngựa chứng ô hợp không lãnh đạo, không đường hướng chung, không ai đoán biết trước chúng sẽ làm gì, phá hoại kiểu gì.

Đúng như các cụ ta nói, dân Mỹ 'chưa thấy quan tài chưa đổ lệ'. **Chuyện quái dị là đám vẹt tỵ nạn CS, xách dép bạt mạng trốn chạy CS, bây giờ lại hý hửng ăn mừng nước Mỹ *tiến nhanh, tiến mạnh* xuống hố xã nghĩa với đám DSA.**

Hậu quả bầu cử có ghê gớm không? Ta thử xem lại cấu trúc và quyền lực chính trị thực sự ở Mỹ.

Tam Quyền phân lập

Nước Mỹ vận hành dựa trên thể chế chính trị '**tam quyền phân lập'**. Lập Pháp -quốc hội- có vẻ quan trọng nhất vì ra luật trị nước, Hành Pháp -tổng thống- là người thi hành các luật đó, và Tư Pháp -TCPV- canh chừng, bảo đảm mọi việc tuân thủ theo luật và theo Hiến Pháp. Trên nguyên tắc, cả ba cơ chế cân bằng, ngang quyền nhau và kiểm soát lẫn nhau. Đó là ý định của các Cha Già lập quốc cách đây cả mấy trăm năm.

Nhưng thực tế hiện hữu không hẳn như vậy.

Thực tế cho thấy hiện nay Hành Pháp thực sự nắm quyền, làm hay không làm ra chuyện; Lập Pháp chỉ đóng vai trò tiêu cực phụ, hợp ca theo, hay phá rối, trong khi Tư Pháp là anh cảnh sát chỉ làm việc khi có người phạm pháp.

<u>Lập Pháp</u>

Lập Pháp chia làm hai phần: một thượng viện với hai thượng nghị sĩ đại diện cho mỗi tiểu bang, tổng cộng hiện nay là 100 vị, mỗi người có nhiệm kỳ nhất định là 6 năm; và hạ viện hiện nay với 435 dân biểu đại diện cho một số dân trên tất cả các tiểu bang, với nhiệm kỳ ấn định là 2 năm.

Muốn ra bất cứ luật gì, phải cần có sự đồng ý của ít nhất đa số của 535 vị dân cử đó, nghĩa là trên 270 người (cũng là con số cử tri đoàn mầu nhiệm để đắc cử TT), tất cả với những quan điểm và nhu cầu chính trị khác biệt, tất cả bị chi phối bởi tham vọng cá nhân, bởi đòi hỏi giữ cái ghế mình ngồi cho chắc. Và tất cả đều tự do muốn bỏ phiếu kiểu nào cũng được.

Khác xa với các đảng độc tài cũng như với các đảng chính trị Âu Châu, các đảng chính trị Mỹ chẳng có kỷ luật, kỷ cương gì. Không có kỷ luật đảng cũng như không có quy định nào về việc áp đặt kỷ luật chính trị hay trừng phạt khi bất tuân thủ quan điểm chung của cả đảng. Đảng phái chính trị ở Mỹ thậm chí không có chủ tịch hay tổng bí thư gì hết, mà chỉ có một Ủy Ban Quốc Gia -National Committee- cấp liên bang để phối hợp việc tranh cử của các chính khách trong đảng, giúp -hay áp lực- họ qua việc tài trợ các cuộc tranh cử rất tốn kém.

Mỗi bốn năm khi có bầu tổng thống, các đảng họp đại hội để bầu đại diện ra tranh cử tổng thống và hoạch định quan điểm chính trị căn bản và chương trình hoạt động của đảng trong bốn năm tới, gọi là 'platform'. Vấn đề là cái platform đó hoàn toàn bị chi phối bởi -và phục vụ- cá nhân người ra tranh cử tổng thống, trong khi tất cả chính khách và

đảng viên, chẳng ai để ý hay coi ra gì. Nghĩa là cá nhân ứng cử viên TT định đoạt đường lối đảng chứ không phải đảng đưa ra cương lĩnh để người đó phải theo.

Thực tế sau bầu cử vừa qua, đảng DC chiếm được đa số trong quốc hội với khoảng 300 vị trong khi đảng CH nằm trong thiểu số khoảng 230 vị.

Trên nguyên tắc, Lập Pháp có khá nhiều quyền, quan trọng nhất là hạ viện giữ hầu bao, tức là ngân sách, kiểm soát Hành Pháp bằng cách chấp nhận chi tiền hay không. Thí dụ như hạ viện không đồng ý với chiến tranh Iran, có thể biểu quyết không cấp ngân sách, không cho tiền, thì Hành Pháp bó tay, TT Trump không có tiền làm bom, mua xăng cho phản lực, phải ngưng. Nhưng Hành Pháp có cả vạn cách lách để vẫn có tiền làm bất cứ chuyện gì muốn làm.

Quyền của quốc hội thật ra mang tính tiêu cực, cho phép Hành Pháp làm chuyện gì hay không cho phép, chỉ có thể cản Hành Pháp không được làm chuyện gì đó, trong khi quốc hội không thể bắt tổng thống phải làm gì. Quốc hội chỉ có quyền 'cản'. Như cản chính sách di dân, cản chính sách thuế quan,…

Dĩ nhiên, quốc hội cũng còn có quyền điều tra đủ chuyện, đòi cả nước ra điều trần. Trên thực tế, những điều tra, điều trần chỉ là những màn xiếc chính trị để các vị dân cử đóng tuồng với cử tri.

Như đã viết, quốc hội có quyền ra luật nào đó nếu có đồng thuận của trên 270 vị dân cử. Tuy nhiên, phe thiểu số CH lại có quyền 'câu giờ' qua thủ tục filibuster ở thượng viện để cản bất cứ luật nào phe DC muốn thông qua. Sau đó, muốn thành luật, lại cần tổng thống đồng ý và ký. Nếu TT phủ quyết, thì lại cần tới 2/3 hay 360 vị trong quốc hội mới vượt qua phủ quyết được. Nôm na ra, quyền hạn của một cá nhân tổng thống ngang với quyền hạn của 360 vị dân cử trong hai viện quốc hội. Sau bầu cử vừa qua, DC có khoảng 300 vị dân cử trong hai viện quốc hội, cho dù đoàn kết, nhất trí trọn vẹn, có đủ để đánh nổi một mình ông Trump không?

<u>Hành Pháp</u>

Nói Hành Pháp nghe lớn, nhưng thực tế chỉ là đúng một người, là tổng thống.

Chẳng những TT là người có quyền quyết định lớn, là người làm ra chuyện hay không làm gì, ngồi ngáp nhìn con tầu Cờ Hoa 'cuốn theo chiều gió'. TT không phải là một người

trong ban hợp ca bát nháo của quốc hội. Chỉ là một người, nhưng rất nặng ký, bằng trên 360 vị dân cử như vừa viết.

Tổng thống cầm đầu nội các, được bầu mỗi bốn năm, chỉ được làm tối đa hai nhiệm kỳ. Tổng thống chế của Mỹ khác với các thể chế Âu Châu còn có thể thêm thủ tướng, đứng đầu nội các nhưng lại do TT bổ nhiệm theo kết quả bầu quốc hội. Bên Âu Châu, vai trò tổng thống và thủ tướng không đồng nhất, khi thì tổng thống là quốc trưởng bù nhìn như ở Đức, khi TT nắm thực quyền và thủ tướng chỉ là thuộc hạ, răm rắp nghe lệnh TT như ở Pháp.

Muốn làm TT Mỹ, phải trải qua một cuộc tranh cử cực khó khăn kéo dài cả mấy năm, nên phải là người rất giỏi về chính trị, được hậu thuẫn lớn của đa số dân, có cá tính rất mạnh lấn át tất cả các chính khách cạnh tranh, nhất là phải có khả năng đối phó với 535 dân cử trong quốc hội, phần lớn là xôi thịt.

Trên nguyên tắc, quốc hội có thể đàn hặc và truất phế TT. Trên thực tế, đàn hặc, một biện pháp trừng phạt để có thế bứng một TT phạm đại tội nào đó, đã mất hết công dụng và ý nghĩa, biến thành một công cụ bôi bác uy tín chính trị cá nhân mà chẳng có hậu quả cụ thể nào. Nếu đàn hặc là một biện pháp đánh TT đối lập, thì đàn hặc có vẻ thừa thãi khi TT đã bị đối lập chà đạp uy tín, đánh tan tác ngay từ khi tranh cử. Trump đã bị đánh đập tan xương từ cả chục năm qua, đàn hặc có hại gì hơn? Thực tế, đàn hặc chỉ là thêm tiếng chó sửa trong sa mạc.

Ngoài đàn hặc, quốc hội chẳng có thể lấy bất cứ biện pháp nào khác chống TT. Trong thể chế chính trị Mỹ, TT cực quyền thế, hơn xa quốc hội. Nghĩa là việc DC chiếm quốc hội liên bang sẽ có rất ít hậu quả cụ thể trên chính trường Mỹ.

Trong thượng viện, chiến thắng của đảng DC đe dọa cán cân giữa các thẩm phán bảo Hiến và cấp tiến có thể sẽ thay đổi. Phe bảo Hiến vẫn giữ đa số, nhưng hai thẩm phán bảo Hiến, ông Alito và Thomas đều quá lớn tuổi, nếu từ chức hay có mệnh hệ nào khi DC nắm đa số thượng viện, thế đa số của phe bảo Hiến sẽ bị đe dọa.

Nhìn vào kết quả bầu cử vừa qua, truyền thông loa phường hợp ca với đảng DC, hò hét ca khúc khải hoàn mệt nghỉ, nhưng thực tế, phe DC kiểm soát được quốc hội, sẽ làm được gì? Câu trả lời thực tế: chẳng làm được gì hết ngoài việc ngáng chân TT Trump. Hay ồn ào tự tung hô.

Phản ứng tài chánh

Phản ứng của giới tài chánh, dựa trên tiên liệu về tình hình kinh tế tương lai khi đảng DC nắm quyền tại quốc hội: ngày 5/11, Dow Jones rớt hơn 1.800 điểm (3,5%), S&P rớt hơn 330 điểm (4,4%), Nasdaq rớt hơn 1.400 điểm (5,5%). Những kỷ lục chỉ thấy khi có khủng hoảng tài chánh lớn! Toát mồ hôi vì sợ kinh tế lao xuống hố xã nghĩa! Giới tài chánh chào đón đảng DC chiếm quốc hội!

Niềm tin ở tương lai tài chánh coi như chết tức tưởi với đảng DC chiếm quốc hội cản Trump.

Elon Musk mất chắc vài trăm tỷ, trong khi các cụ tỵ nạn về hưu mất tiền già có vài ngàn hay vài chục ngàn thôi. Chưa chết, chỉ ngắc ngư, uống cà-phê phải nhâm nhi lâu hơn vì không còn tiền mua ly thứ nhì.

Your retirement account is probably bleeding

Tựa lớn của trang mạng Investingdaily

Phản ứng của thế giới

Tất nhiên có buồn cũng có vui.

- Vui nhất là Iran, hô hoán ầm ĩ dân Mỹ và đảng DC đứng về phía Iran (và đám vẹt tỵ nạn vì ghét Trump nên cũng ôm chân các giáo chủ độc ác và điên!).
- Thứ nhì là Tập Cận Bình khi các 'đồng chí' thiên tả DC thân thiện chiếm quốc hội, chặn đứng mọi gia tăng thuế quan chống hàng nhái độc hại rẻ tiền của Tầu cộng.
- Ukraine cũng vui vì DC ủng hộ Zelensky nắm quyền vĩnh viễn trong khi Trump ít hồ hởi hơn vì muốn làm trung gian tìm hòa bình đỡ chết dân.
- Liên Âu vui mừng vì bớt bị Mỹ ép chi tiền quốc phòng, giảm trợ cấp đủ loại.
- Canada mừng rỡ được tiếp tục làm thuộc địa Anh thay vì là tiểu bang mới của Mỹ.
- Cuba vì giảm mối nguy bị Trump đánh úp.

Nạn nhân bất ngờ

Ngoài đảng CH, còn những 'nạn nhân' nhất thời bất ngờ trong chiến thắng của DC:

- AI: trong khi TT Trump chủ trương tiến mạnh với AI để lấn át Tầu cộng, thì phe DC, theo đúng truyền thống vú em, lại muốn khoá tay AI qua cả rừng luật lệ để công chức kiểm soát, và chống việc xây các trung tâm dữ liệu khổng lồ ngốn quá nhiều năng lượng.

- Phó TT Vance: tuy PTT Vance là người không ủng hộ việc đánh Iran ngay từ đầu, nhưng ông đã dính dáng tới chính quyền Trump quá sâu, thất bại của Trumpism sẽ de dọa việc ông ra tranh cử TT năm 2028.
- Ông Hùng Cao: Hy vọng làm bộ trưởng Hải Quân của ông xấu đi vì dù không phải là người quyết định đánh Iran, nhưng vai trò của ông hiển nhiên quan trọng nhất trong cuộc chiến này và vì muốn gửi thông điệp chống việc đánh Iran, DC trong thượng viện sẽ chống ông Hùng Cao mạnh.

Cấp tiểu bang

Xuống cấp tiểu bang, tương tự như TT liên bang, vai trò của thống đốc quan trọng hơn xa quốc hội tiểu bang. Hơn luôn cả vai trò của TT liên bang. Thống đốc là người có tiếng nói quyết định trong các chính sách y tế, giáo dục, xã hội và tài chánh -thuế má- của tiểu bang vì đó là những khu vực đặc quyền của tiểu bang, chiếu theo Hiến Pháp.

Ở đây, bầu cử vừa qua đã rất tai hại cho đảng CH khi CH đang chiếm giữ đa số ghế thống đốc -26/24- bất ngờ thua đậm, mất ít nhất 6 ghế thống đốc, khiến tỷ lệ bi lật ngược -20/28- (với hai tiểu bang chưa có kết quả khi bài này được viết).

Kinh hoàng nhất cho CH là mất ghế thống đốc Texas.

Texas là tiểu bang với biên giới với Mễ dài nhất nước. Việc Texas bầu một bà gốc Mễ làm thống đốc sẽ có hậu quả nào trên chính sách di dân của Texas, chưa ai biết chắc. TT Trump lên tiếng đe dọa nếu cần, liên bang sẽ can thiệp trực tiếp bằng quân lực liên bang để bảo vệ biên giới.

Đưa đến câu hỏi lớn nhất sau bầu cử: còn 2 tháng nữa đảng DC mới nhậm chức, nắm quyền trong quốc hội, và hai năm nữa, Trump mới hết nhiệm kỳ, từ giờ tới đó, TT Trump và đảng CH sẽ làm gì? Ông thần Trump chưa bao giờ là người ngồi chịu đòn mà không có phản ứng.

Việc TT Trump thay thế ngay Chánh Văn Phòng bằng ông MAGA diều hâu Stephen Miller mang thật nhiều ý nghĩa.



Kết luận

Hý hửng ăn mừng thất bại của CH và cá nhân Trump là thái độ ngớ ngẩn, mù quáng, nhất là với đám tỵ nạn cộng sản khi họ không nhìn thấy đám quá khích cực tả nhất đang chiếm nước Mỹ. Cái hy vọng lớn của dân tỵ nạn chúng ta là cái đám cực tả đó và cả quốc hội do đảng DC kiểm soát, chỉ ồn ào trong khi thực quyền để làm ra chuyện gì cụ thể lại chẳng bao nhiêu, chẳng thể nào mang cả nước Mỹ xuống hố xã nghĩa.

Cái nguy vì tai hại lớn nhất không phải là DC chiếm quốc hội trong 2 năm tới, mà là cuộc bầu TT năm 2028. Nước Mỹ tiếp tục lao đầu về phiá tả, DC chiếm Tòa Bạch Ốc thì tương lai nước Mỹ đen hơn đêm Ba Mươi. TT Trump và PTT Vance làm gì trong 2 năm tới sẽ là yếu tố quyết định quan trọng nhất cho tương lai nước Mỹ. Quan trọng hơn rất xa việc DC nắm quốc hội.

Trên cấp liên bang, chiến thắng của đảng DC sẽ không có bao nhiêu hậu quả lớn vì quyền lực thật sự vẫn nằm trong tay Trump: **ngày nào Trump còn ngồi đó, thì đám DC cũng vẫn chỉ đánh võ miệng và cản Trump, chẳng đi xa hơn được**. Mọi bình loạn về thay đổi lớn trong kinh tế, ngoại giao,… đều là võ đoán sảng mà không nhìn thấy thực tế. Nhưng trọn bộ chiến lược tranh cử tổng thống năm 2028 của cả hai đảng -ai ra ai không, ra cách nào, để làm gì- sẽ được viết lại.

Hậu quả lớn hơn và đáng lo ngại hơn là ở cấp tiểu bang và địa phương khi DC chiếm Texas và DSA chiếm New York, Los Angeles, Washington DC. Các chính sách chống di dân lậu (công khai cản hay ít nhất bất hợp tác với ICE), kiểm soát gian lận trợ cấp, sẽ là những mục tiêu đầu tiên.

Ít ra thì nước Mỹ, dưới tay tên 'Hitler' Trump đã có thay đổi trong ổn định, trong tự do dân chủ của bầu cử, không giống như bên Âu Châu, dân muốn thay đổi là phải xuống đường đốt phá.

TIN TỨC

THÊM TIN BẦU CỬ

- Bà thị trưởng da đen của Los Angeles, Karen Bass thất cử, thua bà Nythia Raman, gốc Ấn Độ thuộc cánh xã nghĩa cực tả của đảng DC, DSA. Dân Los cảm thấy bà Bass và đảng DC hiện nay chưa đủ thiên tả. Ba thành phố lớn nhất Mỹ, New York, Los Angeles,

và thù đô Washington DC đã bầu là thị trưởng những nhân vật cực tả nhất nước, Zohran Mamdani, Nythia Raman và Janeese Geroge. **Với dân tỵ nạn, câu hỏi là tân thị trưởng xã nghĩa của Los sẽ phản ứng ra sao khi VC sẽ mở chiến dịch xâm nhập và lũng đoạn cộng đồng Việt tỵ nạn Bolsa? Nhất là khi dân biểu gốc Việt Derek Trần khẳng định KHÔNG chống xã nghĩa, rồi tái đắc cử, phần lớn nhờ phiếu cử tri gốc Mễ trong vùng?**

- Tại Washington State và Colorado, hai dự luật không cho đàn ông tham gia thể thao phụ nữ đã được thông qua. Dân Mỹ phần lớn chưa điên lắm.



Các nữ thể tháo gia Washington State

- Thống đốc Florida, Ron DeSantis tố cáo CH làm quá nhiều sai lầm đưa đến đại họa cho đảng, chứ không phải DC đã thắng và được dân ủng hộ. Florida là tiểu bang mà CH đại thắng, giữ vững ghế thống đốc và thượng nghị sĩ.

TIN CHIẾN TRANH IRAN

- Báo Washington Post nhận định dân Mỹ bực mình vì cuộc chiến dai dẳng Iran vẫn chưa được giải quyết, chưa chấm dứt vì Trump không dứt khoát, chứ dân Mỹ trên căn bản, không chống việc đánh bom cản Iran trở thành cường quốc nguyên tử.
- Ngoại trưởng Marco Rubio nhận định cuộc chiến Iran có thể không được dân Mỹ ủng hộ mạnh, nhưng rất cần thiết cho an ninh quốc gia Mỹ và hòa bình Trung Đông.
- Bộ trưởng Chiến Tranh Pete Hegseth, ngay sau bầu cử, đã kêu gọi quốc hội thông qua gấp ngân sách 350 tỷ cho cuộc chiến Iran. Ông Hegseth cho biết cuộc chiến cản không cho Iran trở thành cường quốc nguyên tử quan trọng hơn xa việc đảng DC nhất

thời chiếm hạ viện trong 2 năm tới. Dù thất bại trong bầu cử, chính quyền Trump vẫn kiên trì nhìn vào nguy cơ lâu dài.

- Ngay sau bầu cử, Iran đã gửi tới Mỹ một đề nghị mới về hòa đàm với 7 điều kiện. Chi tiết không được tiết lộ, tuy nhiên, theo các chuyên gia, không có gì mới lạ khi Iran nhất quyết đòi Mỹ phải chấp nhận tất cả các điều kiện của họ mới được, trong đó có những điều kiện phi lý mà chắc chắn Trump sẽ không thể chấp nhận như bồi thường cho Iran cả trăm tỷ, thu hồi tất cả cấm vận, chấm dứt mọi hiện diện quân sự trong vùng Trung Đông, cấm không được đụng tới các tổ chức khủng bố tay sai của Iran tại Lebanon và Palestine,… Iran có vẻ lên gân sau khi nghe tin đảng DC chiếm được quốc hội Mỹ.
- Mỹ tiếp tục đánh bom Iran liên tục, tính tới Thứ Hai 9/11 đã là ba ngày liền.

TRUMP LÀM VIỆC

- TT Trump nhìn nhận chính sách chống di dân lậu của ông có thể đã quá cứng rắn khiến dân Mỹ lo sợ và DC khai thác. Ông đánh tiếng có thể ân xá một số những người đã có cuộc sống ổn định lâu từ mấy chục năm qua. Ông cũng ngỏ ý muốn 'làm việc' với đảng DC về vấn nạn này trong những ngày tới.
- TT Trump thông báo viện trợ quân sự 4 tỷ đô cho Do Thái sẽ chấm dứt cuối năm nay. TT Trump cho biết Do Thái bây giờ đủ mạnh để không cần viện trợ quân sự của Mỹ. Thủ tướng Do Thái cho biết quyết định trên đã đạt được với sự thỏa thuận của Do Thái.
- Hội Đồng An Ninh Quốc Gia họp để quyết định chiến lược trong cuộc chiến đánh Iran sau khi dân Mỹ có vẻ không ủng hộ cuộc chiến nữa.
- Chánh Văn Phòng Tòa Bạch Ốc, bà Susie Wiles rời Tòa Bạch Ốc, và được thay thế bằng ác mộng của đảng DC, ông Stephen Miller. Bà Wiles được thuyên chuyển vào trách nhiệm lớn hơn trong hậu trường. Ông Miller thuộc loại MAGA diều hâu cứng rắn nhất, đặc biệt là trong cách đối phó với di dân lậu.



- Một di dân lậu gốc Venezuela bị bắt trong một chiếc xe ăn cắp với đầy vũ khí, gần Tòa Bạch Ốc vì tội mưa toan ám sát TT Trump.

TIN QUỐC HỘI

- **Khủng hoảng lãnh đạo CH**

Các thượng nghị sĩ CH đã lớn tiếng công kích lãnh đạo CH phải chịu trách nhiệm về thất bại bầu cử vừa qua. Họ đòi hoãn lại việc bầu lãnh đạo đảng cho tới sau khi điều tra và định rõ trách nhiệm mỗi người. Các ông TNS John Thune và DB Mike Johnson có nhiều triển vọng sẽ mất job lãnh đạo đảng CH tại thượng viện và hạ viện.
https://www.foxnews.com/politics/senate-gop-rebels-move-delay-leadership-vote-demand-reckoning-after-midterm-disaster

- **Đàn hặc Hegseth**

Dân biểu CH Thomas Massie đã bắt đầu thủ tục đàn hặc bộ trưởng Chiến Tranh Pete Hegseth. Ông Massie là dân biểu CH chống Trump mạnh, đã bị thất cử trong nội bộ CH, chờ ngày về nhà cuối năm nay. Ông Hegseth cho rằng đây chỉ là màn xiếc lấy tiếng cuối cùng, trong khi nhiều chuyên gia nghi ngờ vì đây chỉ là chuyện khác biệt chính sách, không bao giờ là căn bản chính danh để đàn hặc. Ông Hegseth không phản quốc cũng chẳng phạm đại tội gì. Đàn hặc đã hết còn là biện pháp hành chán/pháp lý, mà thành vũ khí chính trị từ lâu rồi.

Vụ đàn hặc đáng chú ý để xem thái độ của các dân biểu CH đối với Trump và nội các của ông sau thất bại bầu cử.
https://www.nytimes.com/2026/11/09/us/politics/hegseth-impeachment-massie.html

TIN KINH TẾ

- **Công ăn việc làm**

Tháng 10 vừa qua đã mang việc làm lại cho hơn 165.000 người, hơn xa mọi dự đoán của các chuyên gia kinh tế. Kinh tế Trump tiếp tục phát triển mạnh. Ngân Hàng Dự Trữ Liên Bang lo ngại kinh tế quá nóng, đe dọa lạm phát vẫn còn, khiến triển vọng tăng lãi suất còn khá lớn, trái với ước muốn của TT Trump.

- **Giá xăng giảm**

Giá xăng trung bình trên cả nước đã giảm xuống dưới 4 đô một ga-lông, thấp nhất từ 4 tháng qua -giá tại Houston là từ 3,1 rẻ nhất tới 3,5 đô.

- **Thị trường tài chánh tỉnh lại**

Sau cơn hoảng loạn hai ngày sau kết quả bầu cử, thị trường chứng khoán Mỹ tỉnh táo lại khi thấy chiến thắng của DC ồn ào nhưng ít hậu quả thực tế, đã phục hồi phần nào. Trong ngày thứ Hai 9/11, Dow Jones tăng 1.100 điểm trong khi Nasdaq lên 670 điểm, tuy vẫn chưa gỡ hết cái rớt khủng khiếp của tuần trước.

TIN TÒA ÁN

Trump lại thắng khi Tối Cao Pháp Viện nhất trí -không phản đối- nhìn nhận TT Trump có quyền tiếp tục xây tường biên giới tại một vùng của Texas -Big Bend- cho dù tường đi ngang qua một công viên quốc gia -national park.
https://www.nytimes.com/2026/11/09/us/politics/supreme-court-border-wall-trump.html

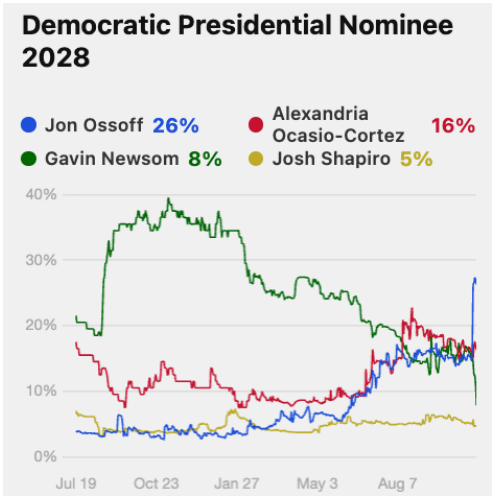
TIN ĐẢNG DÂN CHỦ

- **Jeffries lên tiếng**

Lãnh đạo DC Hakeem Jeffries cho biết đảng DC sẽ có ba mục tiêu lớn trong hai năm tới: 1) hủy bỏ những điều kiện giới hạn Medicaid của Trump, 2) chấm dứt chiến tranh Iran, và 3) thu hồi thuế quan mới của Trump.
https://www.washingtonpost.com/politics/2026/11/08/democrats-will-take-aim-medicaid-cuts-iran-war-tariffs-jeffries-says/

- **Sao mới nổi**

Cuộc bầu cử gây xáo trộn lớn trong giới lãnh đạo DC. Các thăm dò mới sau bầu cử về triển vọng ứng cử TT cho thấy sao mới nổi lên trong khi sao cũ chìm mạnh. Hậu thuẫn của bà Kamala rớt xuống dưới 1% trong khi hậu thuẫn của thống đốc Cali Newsom cũng rớt mạnh xuống 8%. Ngôi sao mới nổi là thượng nghị sĩ Jon Ossof của Georgia, được hậu thuẫn tới 26%. Tuy nhiên, còn tới hai năm nữa mới có bầu cử, sẽ còn rất nhiều thay đổi lớn.



- **<u>Chống ICE</u>**

Trong khi một tân dân biểu DC mới đắc cử kêu gọi đóng cửa vĩnh viễn cơ quan ICE, giải tán Cảnh Sát Biên Thùy, và lãnh tụ hạ viện tương lai Hakeem Jeffries khẳng định sẽ không có một xu ngân sách cho ICE, thị trưởng Houston, ông DC John Whitmire đã là chính trị gia thính mũi đầu tiên, hùng hổ tuyên bố Houston sẽ bất hợp tác với ICE trong việc lùng bắt di dân lậu tại Houston. DC nhất quyết mở cửa thả lỏng cho di dân lậu, cử tri cột trụ tương lai của họ.
https://www.foxnews.com/politics/houston-mayor-bolts-early-ice-cooperation-blue-wave-crashes-texas

- **<u>Điều tra</u>**

Phe DC chuẩn bị điều tra cả vạn chuyện liên quan tới Trump, gia đình, và các cộng sự viên với chủ ý bôi bác dù biết chẳng có hậu quả cụ thể nào. Tuy nhiên, tân thượng nghị sĩ DC mới đắc cử của Kansas, ông Adam Hamilton tuyên bố "*Tôi sẽ rất thất vọng nếu đảng DC chỉ lo điều tra trong hai năm tới; nếu không lo giải quyết những vấn nạn của dân, thì đảng DC nổi lên một lần để rồi chết luôn" ("blue wave" could be "one and done"*).



Senator-Elect Adam Hamilton: "I'll Be Deeply Disappointed" If Democrats Spend The Next Two Years On "Investigations"

https://www.newsweek.com/adam-hamilton-trump-investigations-democrats-kansas-12683529

- **Quốc hữu hóa**

Robert Reich, cựu bộ trưởng của Clinton và cựu cố vấn cho Obama, đã kêu gọi quốc hữu hóa SpaceX của Elon Musk chỉ vì công ty này quá lớn, có vai trò quá quan trọng. Quốc hữu hóa y tế, rồi các đại tập đoàn,… bước tiếp là quốc hữu hóa cả nước theo mô thức VC?

'Defund Musk': Former Clinton Cabinet official urges Democrats to target SpaceX founder

https://www.foxbusiness.com/politics/defund-musk-former-clinton-cabinet-official-urges-democrats-target-spacex-founder

- **Đánh Musk**

DB DC Jamie Raskin, chủ tịch Ủy Ban Tư Pháp hạ viện năm tới, cho biết sẽ điều tra kỹ DOGE và ông Musk trong các quyết định thanh giản hoá guồng máy chính quyền, đưa đến việc giảm 250.000 công chức liên bang qua sa thải hay tự ý nghỉ việc. Tuy nhiên nhiều tiếng nói khác trong đảng DC tuy đồng ý điều tra DOGE, nhưng bác bỏ ý kiến đánh cá nhân Musk. TT Trump đã cho biết nếu Musk bị truy tố, ông sẽ ân xá Musk ngay.
https://www.foxnews.com/politics/democrats-set-sights-elon-musk-probe-after-midterm-wins-pritzker-draws-surprising-line

TIN CALI

- Thống đốc Cali, Gavin Newsom, ân xá tập thể tất cả 548 tù nhân có án tử hình trong tiểu bang Cali, cho biết án tử hình phản lại mọi giá trị nền tảng của tiểu bang. Tất cả được chuyển thành án chung thân không được thả sớm -without parole. Các chuyên

gia ghi nhận thống đốc ân xá tất cả những người bị án tử hình, nhưng không hủy bỏ hẳn án tử hình, vì không có quyền và không đủ hậu thuẫn của dân tiểu bang để hủy bỏ. Trưng cầu dân ý về án tử hình đã được tổ chức 5 lần và tất cả đều bị dân Cali bác. Quyết định của thống đốc Newsom đang gây tranh cãi lớn trong tiểu bang.

TIN NVIDIA

Chủ tịch sáng lập công ty hi-tech lớn nhất thế giới NVIDIA chuyên sản xuất chip cho AI, ông Jensen Huang, bị Hội Đồng Quản Trị công ty điều tra về quan hệ với một bà phụ tá Tầu tại Singapore bị nghi ngờ là bán bí mật kinh doanh cho Tầu cộng, cũng có thể là gián điệp của Tầu cộng, tên là Alice Huang -cùng họ nhưng không bà con. Ông Huang nhìn nhận có quan hệ không chính đáng và đã xin lỗi.

Giá cổ phiếu NVIDIA rớt mạnh -hơn 4%- ngay sau đó, trong khi TT Trump xác nhận FBI đã mở cuộc điều tra về chuyện gián điệp Tầu cộng. TC đã lên tiếng bác bỏ toàn bộ câu chuyện gián điệp, tố là âm mưu bôi bác TC.
https://www.reuters.com/world/asia-pacific/south-korea-says-nvidia-issues-wont-affect-contracted-gpu-supplies-2026-11-09/

TIN PHÁP

Khủng hoảng chính trị Pháp tiếp tục nóng bỏng khi hơn 700.000 dân Pháp xuống đường biểu tình trên hầu hết các thành phố lớn thứ bảy 7/10. Tháp Eiffel chính thức đóng cửa không cho du khách tới viếng trong khi viện bảo tàng Louvre, cung điện Versailles,… vẫn đóng cửa.

Khác với TT Trump, TT Macron và đảng của ông vẫn kiểm soát quốc hội, nhưng mất kiểm soát cả nước.



Tin lạ: gần 1.000 siêu thị bán thực phẩm Pháp bị hư máy lạnh khiến cả vạn tấn rau và sản phẩm nông nghiệp bị hư, phải vứt bỏ. Pháp tố cáo Iran qua internet -cyber attacks-

đã phá hủy các hệ thống máy lạnh đó và cam kết sẽ trả đũa. Iran chưa lên tiếng. Các xứ Bỉ, Thuy Điển và Ái Nhĩ Lan cũng đã bị tấn công như vậy gần đây tuy không xứ nào tố cáo Iran lả thủ phạm.

_____